

Time: 3 Hours

Total Marks 100

Note: 1. All Questions are compulsory.

2. Figures to the right indicate full marks allotted to the questions.

3. Working Notes wherever necessary should form a part of your answer.

4. Calculate figures up to the two decimal points wherever required.

Q. 1. A. Select the most appropriate option and rewrite the full sentence. (Any Ten) 10

1. Fixed cost and Variable cost are classified on the basis of _____.
A) Function B) Behavior C) Time D) Management
2. Direct Labour is _____.
A) Fixed cost B) Administration cost C) semi variable cost D) Variable cost
3. Method in which material is issued first which is received first _____.
A) Last in First out B) Average method
C) First in First Out D) Weighted average method
4. In EOQ cost of Pilferage while holding of goods is _____.
A) Ordering cost B) Carrying cost C) Selling cost D) Distribution cost
5. Under Taylor's differential piece rate system remuneration is paid 80% of piece rate when _____.
A) Efficiency is below standard B) Efficiency is above standard
C) Efficiency is Equal to standard D) None of the above
6. Under Rowan scheme bonus is paid as proportion of _____.
A) Time allowed to Time taken B) Time taken to Time allowed
C) Time saved to Time allowed D) Time allowed to Time saved
7. Depreciation on Plant is apportion on the basis of _____.
A) Floor space B) Number of staff C) Value of stock D) Value of Plant
8. Provident fund is apportioned on the basis of _____.
A) Number of employees B) Direct material
C) Direct wages D) Cost of Machine
9. Direct material is a part of _____.
A) Prime cost B) Work overheads
C) Selling overheads D) Administration overheads
10. Cost of Sales = Cost of goods sold + _____.
A) Distribution overheads B) Administration overheads
C) Work overheads D) Selling and Distribution overheads
11. In reconciliation statement Profit on sale of Assets is recorded only in financial account is _____.
A) Added to financial profit B) Deducted to financial profit
C) Deducted to costing profit D) None of the above
12. In reconciliation statement Closing Stock is Overvalued in financial account is _____.
A) Added in financial profit B) Deducted in costing profit
C) Deducted in financial profit D) Ignore

Q. 1. B. State whether the following statements are True or False (Any Ten): 10

1. Power is running cost.
2. Dividend paid is not recorded in cost sheet.
3. Production cost, administration cost and selling cost are classified on the basis of Function.
4. Perpetual inventory system is expensive as compared to periodic inventory system.

5. Guaranteed wages are paid under Halsey premium plan.
6. Under piece rate system, record of time is not important.
7. Normal idle time is not treated as a production overheads
8. Sunk cost is relevant for Decision making by the management in present.
9. Cost accounting and costing are the same
10. Works manager salary is an element of office and administration overheads.
11. Under Weighted Average method goods are issued at original rate.
12. Under reconciliation statement over valuation of opening stock in cost accounting is added to financial profit.

Q. 2. A. In a company there are three production departments and two service departments.

The following data are extracted from the records of the company:

20

Particulars	Production Departments			Service Departments	
	P	Q	R	M	N
Direct Wages (₹)	15000	35000	25000	15000	10000
Direct Materials (₹)	50000	40000	30000	25000	15000
Horsepower of Machines	100	125	75	-	-
Floor Space (Sq. Feet)	400	500	300	250	150
Value of Machinery (₹)	300000	500000	400000	-	-
Number of Employees	6	6	4	4	5

The expenses for the period were:

Particulars	₹
Sundry Expenses	10000
Power	6000
Rent, Rates and Taxes	6400
Depreciation on Machinery	9600
Supervisors Salary	17500

Prepare statement showing primary distribution of overheads.

OR

Q. 2. B. Calculate the earnings of workers A, B and C for the particular month. Also calculate Labour Cost of workers A, B and C and allocate the labour cost to each job.

20

	A	B	C
(i) Basic Wages	₹500	₹650	₹850
(ii) Dearness Allowance	50%	50%	50%
(iii) Contribution to Provident Fund (on Basic wages and D.A.)	8%	8%	8%
(iv) Contribution to Employee's State Insurance (on Basic wages and D.A.)	2%	2%	2%
(v) Overtime	Hours 10		

The Normal working hours for the month are 200. Overtime is paid at double the total of basic wages and dearness allowance. Employer's and Employee's contribution to Employee's State Insurance and Provident Fund are at equal rates. Three workers were employed on jobs X, Y and Z in the following proportions:

	X	Y	Z
Worker A	40%	30%	30%
Worker B	50%	20%	30%
Worker C	40%	40%	20%

Overtime was done on job Y at the request of the customer.

- Q. 3. A. 1.** Vikas Ltd. needs 4800 units of raw material annually. The cost per unit is ₹ 40.
Ordering cost is ₹1200. Obsolescence is 15% and Insurance of inventory is 25%.
Compute the following: 10
1. Economic Order Quantity
 2. Number of orders per year
 3. Time between 2 consecutive orders.
 4. Total ordering cost

- Q. 3. A. 2.** Two components Aadi and Ant are consumed as follows: 10
Normal usage	400 units per week	
Minimum usage	200 units per week	
Maximum usage	800 units per week	
Re-order quantity	Aadi 3200 units	Ant 4000 units
Re-order period	Aadi-6-8 weeks	Ant – 3-5 weeks
- Calculate for each component – Minimum Level, Maximum Level and average stock level.

OR

- Q. 3. B.** Raj Manufacturing Company gives you the following particulars for the year 2023.
Production and sales during the year was 2500 units. 20

Particulars	₹
Materials	62500
Direct wages	37500
Administrative overhead (Fixed)	25000
Sales	300000
Profit	62500
Factory overheads :-	
Fixed	25000
Variable	50000
Selling and Distribution overheads :-	
Fixed	15000
Variable	22500

The company has worked to its maximum capacity of 2500 units during 2023. The management has decided to increase production capacity to 3750 units for the year 2024 and it is estimated that:

- (i) All variable expenditure will rise by 10%.
- (ii) All fixed overheads will increase by 20%.
- (iii) Selling Price per Unit will remain unchanged for the year 2024.

Prepare a statement showing total as well as unit cost and profit for 2023. Also prepare a statement showing estimated profit for 2024 taking into consideration the changes in 2024

- Q. 4. A. 1.** 10
- From the following particulars, prepare Reconciliation Statement and Ascertain Costing Profit/ Loss Net Profit as per financial P& L A/c ₹12,500, Opening Stock was overvalued by ₹500 in Cost Accounts as compared to financial accounts. Office overheads charged in Financial Books ₹5,000 but recovered in Cost ₹10,000
Interest Expense ₹300.

Notional Salary of Proprietor in Cost ₹5,000

Rent Received ₹3,000.

Closing Stock as per financial books ₹4,050 whereas in Cost books it was ₹4,750.

Q. 4. A. 2. From the information available you are required to find the value of stock as on 30.06.2024 under FIFO method. **10**

Stock on 1.06.2024 5000 units @ ₹10 per unit

Purchases: -

18.12.2023 8000 units @ ₹ 6.00 per unit

23.12.2023 7000 units @ ₹ 5.00 per unit

Sales: -

7.12.2023 2000 units

16.12.2023 2000 units

19.12.2023 6000 units

30.12.2023 8000 units

OR

Q. 4. B. 1. Compute the Machine Hour Rate from the following data: **10**

Supervisors Salary (1/5 th for one Machine)	₹150000 p.a.
Repairs and Maintenance (For each Machine)	₹6000 p.a.
Rent of the factory	₹6000 per month
Insurance Premium of each machine	₹7000 p.a.
Water for all machine	₹25000 p.a.
Foreman Salary (For all Machine)	₹6000 per month
General Lighting	₹6000 per month
Original cost of each machine	₹15 Lakhs
Depreciation	@ 5% p.a. (Straight Line Method)
Number of machines in the factory	5
Estimated working hours per year of each machine	2500

Q. 4. B. 2. The following particulars apply to a particular job: **10**

Standard production per hour: 10 units

Standard working hours: 8

Normal rate per hour: ₹25

Veena produced 60 units

Viksha produced 72 units

Raksha produced 88 units

Calculate the wages of these workers under Merrick Differential Piece Rate System.

Q. 5. Answer the following questions.

A. What are the advantages of cost accounting to owners & consumers? **10**

B. Explain overheads based on behavior? **10**

OR

Q. 5. Write short notes. (Any 4 out of 6)

20

- a) Limitations of cost accounting.
- b) Cost of placing an order.
- c) Indirect wages.
- d) Direct expenses.
- e) Office & administrative overhead.
- f) Causes of disagreement between cost and financial accounts.

मराठी अनुवाद

वेळ: ३ तास

गुण: १००

सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. उजवीकडील आकडे प्रश्नांना दिलेले पूर्ण गुण दर्शवतात.

३. जेथे आवश्यक असेल तेथे कार्यरत टिपा तुमच्या उत्तराचा भाग बनवल्या पाहिजेत.

४. जेथे आवश्यक असेल तेथे दोन दशांश बिंदूपर्यंतची गणना करा.

प्र. १. अ. सर्वात योग्य पर्याय निवडा आणि पूर्ण वाक्य पुन्हा लिहा. (कोणत्याही १०)

१०

१. स्थिर परिव्यय आणि परिवर्तनीय परिव्ययाचे वर्गीकरण _____ च्या आधारावर केले जाते.

अ) कार्य ब) वर्तन क) वेळ ड) व्यवस्थापन

२. प्रत्यक्ष श्रम _____ आहे.

अ) स्थिर परिव्यय ब) प्रशासन परिव्यय
क) अर्ध परिवर्तनीय परिव्यय ड) परिवर्तनीय परिव्यय

३. _____ पद्धत ज्यामध्ये सामग्री प्रथम जारी केली जाते जी प्रथम प्राप्त होते.

अ) शेवट येणे प्रथम जाणे ब) सरासरी पद्धत
क) प्रथम येणे प्रथम जाणे ड) भारित सरासरी पद्धत

४. आर्थिक आदेश नग मध्ये माल ठेवताना चोरीचा परिव्यय _____ आहे.

अ) आदेश परिव्यय ब) वहन परिव्यय क) विक्री परिव्यय ड) वितरण परिव्यय

५. टेलरच्या विभेदक नग दर पद्धत अंतर्गत मोबदला नग दराच्या ८०% दिला जातो जेव्हा _____

अ) कार्यक्षमता मानकापेक्षा कमी आहे ब) कार्यक्षमता मानकापेक्षा जास्त आहे
क) कार्यक्षमता मानकांच्या बरोबरीची आहे ड) वरीलपैकी नाही

६. रोवन योजनेतर्गत बोनसचे प्रमाण _____ म्हणून दिले जाते.

अ) अनुमती दिलेली वेळेला ते घेतलेल्या वेळेला ब) घेतलेल्या वेळेला ते अनुमती दिलेली वेळेला
क) वेळ वाचवला ते अनुमत वेळ ड) अनुमती वेळ ते जतन वेळ परवानगी

७. संयंत्रवरील अवमूल्यन हे _____ च्या आधारावर विभाजन केले जाते.

अ) मजल्यावरील जागा ब) कर्मचाऱ्यांची संख्या क) साठाचे मूल्य ड) संयंत्रचे मूल्य

८. _____ च्या आधारावर भविष्य निर्वाह निधीचे विभाजन केले जाते.

अ) कर्मचाऱ्यांची संख्या ब) प्रत्यक्ष साहित्य क) थेट वेतन ड) यंत्राची किंमत

९. थेट साहित्य _____ चा एक भाग आहे.

अ) प्रार्थमिक परिव्यय ब) कार्य उपपरिव्यय
क) विक्री उपपरिव्यय ड) प्रशासन उपपरिव्यय

१०. विक्रीची किंमत = विक्रीसाठी वस्तूचा परिव्यय + _____

अ) वितरण उपपरिव्यय ब) प्रशासन उपपरिव्यय
क) कार्य उपपरिव्यय ड) विक्री आणि वितरण उपपरिव्यय

११. सामंजस्य विधानात केवळ आर्थिक खात्यात मालमतेच्या विक्रीवरील नफा _____ जातो.

- अ) आर्थिक नफ्यात जोडले ब) आर्थिक नफ्यात वजा केला
क) परीव्ययाच्या नफ्यात वजावट केला ड) वरीलपैकी काहीही नाही

१२. सामंजस्य विधानामध्ये आर्थिक खात्यात साठा बंद करणे अधिक मूल्यवान _____ जातो.

- अ) आर्थिक नफ्यात जोडले ब) परीव्ययाच्या नफ्यात कपात केला
क) आर्थिक नफ्यात वजावट ड) दुर्लक्ष करा

प्र.१. ब. खालील विधाने सत्य आहेत की असत्य आहेत ते सांगा. (कोणत्याही १०)

१०

१. शक्ती चालू परिव्यय आहे.
२. दिलेला लाभांश परिव्यय पत्रकात नोंदविला जात नाही.
३. कार्याच्या आधारावर उत्पादन परिव्यय, प्रशासन परिव्यय आणि विक्री परिव्ययाचे वर्गीकरण केले जाते.
४. नियतकालिक साठा पद्धतच्या तुलनेत शाश्वत साठा पद्धत महाग आहे.
५. हॅल्सी प्रीमियम योजनेअंतर्गत हमी वेतन दिले जाते.
६. तुकडा दर प्रणाली अंतर्गत, वेळेची नोंद महत्त्वाची नसते.
७. सामान्य निष्क्रिय वेळ हे उत्पादन उपपरिव्यय म्हणून मानले जात नाही
८. सध्याच्या व्यवस्थापनाद्वारे निर्णय घेण्यासाठी बुडित परिव्यय संबंधित आहे.
९. परिव्यय लेखांकन आणि परीव्ययांकन सारखेच आहेत
१०. कार्य व्यवस्थापक वेतन कार्यालय आणि प्रशासन उपपरिव्ययाचा एक घटक आहे.
११. भारित सरासरी पद्धतीत माल मूळ दराने जारी केला जातो.
१२. सामंजस्य विधान अंतर्गत परिव्यय लेखांकनमधील सुरुवात साठ्याच्या मूल्यमापन आर्थिक नफ्यात जोडले जाते.

प्र. २. अ. एका कंपनीत तीन उत्पादन विभाग आणि दोन सेवा विभाग असतात. खालील माहिती कंपनीच्या नोंदणीमधून काढली आहे:

२०

तपशिल	उत्पादन विभाग			सेवा विभाग	
	प	फ	र	म	न
थेट वेतन (₹)	१५०००	३५०००	२५०००	१५०००	१००००
थेट साहित्य (₹)	५००००	४००००	३००००	२५०००	१५०००
यंत्रची अश्वशक्ती	१००	१२५	७५	-	-
मजल्यावरील जागा (चौ. फूट)	४००	५००	३००	२५०	१५०
यंत्रसामग्रीचे मूल्य (₹)	३०००००	५०००००	४०००००	-	-
कर्मचाऱ्यांची संख्या	६	६	४	४	५

कालावधीसाठीचा परिव्यय होता:

तपशिल	₹
विविध परिव्यय	१००००
शक्ती	६०००
भाडे, दर आणि कर	६४००
यंत्रावरील घसारा	९६००
पर्यवेक्षकांचा पगार	१७५००

उपपरिव्यय चे प्राथमिक वितरण दर्शविणारे विधान तयार करा.

किंवा

प्र. २. ब. विशिष्ट महिन्यासाठी अ, ब आणि क कामगारांच्या कमाईची गणना करा. तसेच कामगारांच्या अ, ब आणि क च्या श्रम परिव्ययाची गणना करा आणि प्रत्येक कामासाठी श्रम परिव्ययाचे वाटप करा. २०

	अ	ब	क
(i) मूळ वेतन	₹५००	₹६५०	₹८५०
(ii) महागाई भत्ता	५०%	५०%	५०%
(iii) भविष्य निर्वाह निधीमध्ये योगदान (मूलभूत वेतन आणि महागाई भत्तावर)	८%	८%	८%
(iv) कर्मचाऱ्यांच्या राज्य विम्यामध्ये योगदान (मूलभूत वेतन आणि महागाई भत्तावर)	२%	२%	२%
(v) जादा वेळ	१० तास		

महिन्याचे सामान्य कामाचे तास २०० आहेत. जादा वेळ साठी एकूण मूळ वेतन आणि महागाई भत्त्याच्या दुप्पट दिला जातो. कर्मचाऱ्यांच्या राज्य विमा आणि भविष्य निर्वाह निधीमध्ये नियोक्ता आणि कर्मचाऱ्यांचे योगदान समान दराने आहे. तीन कामगारांना क्ष, य आणि ज्ञ या नोकऱ्यांवर खालील प्रमाणात नियुक्त केले होते:

	क्ष	य	ज्ञ
कामगार अ	४०%	३०%	३०%
कामगार ब	५०%	२०%	३०%
कामगार क	४०%	४०%	२०%

ग्राहकाच्या विनंतीनुसार काम य वर जादा वेळ केला गेला.

प्र. ३. अ. १. विकास लि. ला वार्षिक ४८०० नग कच्च्या मालाची गरज आहे. प्रति नग परिव्यय ₹४०. आदेश परिव्यय ₹१२०० आहे. अप्रचलितता १५% आहे आणि साठाचा विमा २५% आहे. १०

खालील गणना करा:

१. आर्थिक आदेश नग
२. दर वर्षी आदेशाची संख्या
३. सलग २ आदेश दरम्यानचा कालावधी.
४. एकूण आदेश परिव्यय

प्र. ३. अ. २. Aadi आणि Ant हे दोन घटक खालीलप्रमाणे वापरतात:

१०

साधारण वापर	४०० नग दर आठवड्याला
किमान वापर	२०० नग दर आठवड्याला
जास्तीत जास्त वापर	८०० नग दर आठवड्याला
पुन्हा आदेश नगाची मात्रा	Aadi ३२०० नग Ant ४००० नग
पुनर्क्रमण आदेश कालावधी	Aadi – ६-८ आठवडे Ant – ३-५ आठवडे
प्रत्येक घटकासाठी गणना करा – किमान पातळी, कमाल पातळी आणि सरासरी साठा पातळी.	

किंवा

प्र. ३. ब. राज उत्पादक कंपनी तुम्हाला वर्ष २०२३ साठी खालील तपशील देते. वर्षभरात उत्पादन आणि विक्री २५०० नग होती.

२०

तपशील	₹
साहित्य	६२५००
थेट वेतन	३७५००
प्रशासकीय उपपरीव्यय (स्थिर)	२५०००
विक्री	३०००००
नफा	६२५००
कारखाना उपपरीव्यय:-	
स्थिर	२५०००
चल	५००००
विक्री आणि वितरण उपपरीव्यय:-	
स्थिर	१५०००
चल	२२५००

२०२३ मध्ये कंपनीने २५०० नगच्या कमाल क्षमतेपर्यंत काम केले आहे. व्यवस्थापनाने २०२४ या वर्षासाठी उत्पादन क्षमता ३७५० नगपर्यंत वाढवण्याचा निर्णय घेतला आहे आणि अंदाज असा आहे:

- सर्व परिवर्तनीय परिव्यय १०% ने वाढतील.
- सर्व स्थिर उपपरीव्यय २०% ने वाढतील.
- प्रति नग विक्री किंमत वर्ष २०२४ साठी अपरिवर्तित राहील.

२०२३ साठी एकूण तसेच नग परिव्यय आणि नफा दर्शविणारे विवरण तयार करा. तसेच २०२४ मधील बदल विचारात घेऊन २०२४ साठी अंदाजे नफा दर्शविणारे विवरण तयार करा.

प्र. ४. अ. १.

१०

खालील तपशीलांवरून, सामंजस्य विवरण तयार करा आणि आर्थिक नफा तोटा खातेनुसार निव्वळ नफा ₹ १२,५०० नुसार परिव्यय निव्वळ नफा/तोटा निश्चित करा, आर्थिक खात्यांच्या तुलनेत परिव्यय खात्यांमध्ये सुरुवात साठा ₹ ५०० ने अधिक मुल्यांकन झाला होता. कार्यालय उपपरिव्यय आर्थिक लेखापुस्तकामध्ये ₹ ५,००० आकारले गेले पण परिव्यय लेखापुस्तकात ₹ १०,००० वसूल केले.

व्याज परिव्यय ₹ ३००.

मालकाचा काल्पनिक पगार ₹ ५,०००

भाडे प्राप्त झाले ₹ ३,०००.

आर्थिक पुस्तकांनुसार शेवट साठा ₹ ४,०५० तर परिव्यय पुस्तकांमध्ये ते ₹ ४,७५० होते.

प्र.४. अ. २. उपलब्ध माहितीवरून तुम्हाला प्रथम येणे प्रथम जाणे FIFO पद्धतीनुसार ३०.०६.२०२४ रोजीचे साठाचे मूल्य शोधणे आवश्यक आहे.

१०

साठा १.०६.२०२४ रोजी ५००० नग @ ₹ १० प्रति नग

खरेदी:-

१८.१२.२०२३ ८००० नग @ ₹ ६.०० प्रति नग

२३.१२.२०२३ ७००० नग @ ₹ ५.०० प्रति नग

विक्री:-

७.१२.२०२३ २००० नग

१६.१२.२०२३ २००० नग

१९.१२.२०२३ ६००० नग

३०.१२.२०२३ ८००० नग

किंवा

प्र. ४. ब. १. खालील माहितीवरून यंत्र तास दराची गणना करा:

१०

पर्यवेक्षकांचा पगार (एका यंत्रासाठी १/५ ^{वा})	₹ १५०००० प्रति वर्ष
दुरुस्ती आणि देखभाल (प्रत्येक यंत्रासाठी)	₹ ६००० प्रति वर्ष
कारखान्याचे भाडे	₹ ६००० प्रति महिना
प्रत्येक यंत्राचा विमा प्रीमियम	₹ ७००० प्रति वर्ष
सर्व यंत्रासाठी पाणी	₹ २५००० प्रति वर्ष
फोरमन पगार (सर्व यंत्रासाठी)	₹ ६००० प्रति महिना
सामान्य प्रकाशयोजना	₹ ६००० प्रति महिना
प्रत्येक यंत्राची मूळ किंमत	₹ १५ लाख
घसारा	@ ५% प्रति वर्ष (सरळ रेषा पद्धत)
कारखान्यातील यंत्राची संख्या	५
प्रत्येक यंत्राचे प्रति वर्ष अंदाजे कामाचे तास	२५००

प्र. ४. ब. २. खालील तपशील विशिष्ट नोकरीसाठी लागू होतात:

१०

प्रति तास मानक उत्पादन: १० नग

मानक कामाचे तास: ८

सामान्य दर प्रति तास: ₹ २५

वीणाने ६० नगचे उत्पादन केले.

विक्षाने ७२ नगचे उत्पादन केले.

रक्षाने ८८ नगचे उत्पादन केले.

मेरिक विभेदक तुकडा दर पद्धत अंतर्गत या कामगारांच्या वेतनाची गणना करा.

प्र. ५. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

अ. मालक आणि ग्राहकांना परिव्यय लेखांकनाचे काय फायदे आहेत?

१०

ब. वर्तनावर आधारित उपपरिव्यय समजावून सांगा?

१०

किंवा

प्र. ५. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (६ पैकी कोणतेही ४)

२०

अ) परिव्यय लेखांकन मर्यादा.

ब) आदेश देण्याचा परिव्यय.

क) अप्रत्यक्ष वेतन.

ड) थेट खर्च.

इ) कार्यालय आणि प्रशासकीय उपपरिव्यय.

फ) परिव्यय आणि आर्थिक खात्यांमधील मतभेदाची कारणे.
